

05.07.2012

ט"ו תמוז תשע"ב

מוגש לכבוד הממונה על ענייני הנפט – משרד האנרגיה והמים

## הערות להנחיות הממונה על ענייני הנפט להגשת

### בקשות לרישיונות לחיפושי נפט ביבשה

מוגש על-ידי מוקד מחקר יישומי למשאבי סביבה ימית, הפקולטה למשפטים,

אוניברסיטת חיפה<sup>1</sup>

עו"ד נדיה מוגילבסקי

עו"ד יואב הריס

ד"ר יאיר שגיא

במענה לפנייה לקבלת עמדות הציבור מיום 11.06.2012, מתכבד המוקד למחקר יישומי למשאבי סביבה ימית בפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה להגיש את הערותיו להנחיות הממונה על ענייני הנפט להגשת בקשות לרישיונות לחיפושי נפט ביבשה.<sup>2</sup>

נאמר בפתח הדברים, כי בהמשך לנייר העמדה של המוקד מיום 15.12.2011 בנושא הקצאת זכויות נפט ככלי להגברת התחרות והשקיפות במשק, המוקד מברך על היוזמה של משרד האנרגיה והמים לגבש הנחיות לקידום התחרות והשקיפות בהליך הקצאת הרישיונות. כמו כן, אנו מברכים על ביטול הפרקטיקה של היתר מוקדם עם זכות קדימה, שנהגה במשך שנים בתחום חיפושי הנפט. לעמדתנו, פרקטיקה זו פגעה בתחרות והובילה להקצאה בלתי יעילה של משאבי הציבור. אכן, יצירת הליך ראוי להקצאת הרישיונות הינו תנאי הכרחי להשאת התועלת הציבורית הנובעת מניצול משאב הנפט.

יחד עם זאת, אנו מתכבדים להעיר בנייר עמדה זה מספר הערות עקרוניות, אשר לטעמנו ראוי להטמיען במסגרת ההנחיות החדשות לשם הגברת השקיפות והתחרות ומקסום התועלת הציבורית. כן אנו מבקשים להציע במסגרת זו הערות פרטניות לנוסח ההנחיות. והכול כפי שיפורט להלן.

<sup>1</sup> המוקד למחקר יישומי למשאבי סביבה ימית הינו פרי שיתוף פעולה בין ביה"ס למדעי הים, החוג לניהול משאבי טבע וסביבה והפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה. המוקד פועל לניטור ולניתוח המדיניות הקיימת ולהתוויית מדיניות אחראית לניהול של משאבי סביבה ימית בישראל, ובכלל זה המדיניות להקצאת זכויות נפט.  
<sup>2</sup> להלן, בהתאמה, "המוקד", "הממונה" ו-"רישיונות".

## 1. מבוא

בהודעת משרד האנרגיה והמים נאמר, כי עיקרון של ההנחיות הוא ביצוע הליך תחרותי-שווינוני בחלוקת רישיונות כמקובל באיחוד האירופי. יחד עם זאת, נראה כי שיטת ההקצאה המוצעת בהנחיות שונה מהותית מהשיטה המקובלת במדינות האיחוד האירופי ובמדינות המפותחות. המנגנון המוצע בהנחיות משאיר על כנה את שיטת ה-**Open-Door System**, לפיה המבקשים שולטים בעיתוי הגשת הבקשה ולא המדינה. לפי שיטה זו, המבקש יכול להגיש בקשה לרישיון בכל אזור ובכל עת. זאת בניגוד לשיטת ה-**Licensing Rounds**, המקובלת במדינות האיחוד האירופי (וגם במדינות כמו נורבגיה, ארצות הברית ואוסטרליה), שבה המדינה יוזמת את ההליך וקובעת את האזורים הספציפיים אותם היא מעוניינת להקצות. לפי השיטה אחרונה, סבבי הרישיונות נערכים לרוב פעם בשנה וההחלטה של המדינה לעניין הקצאת השטחים מתבססת, בין היתר, על מידע הנאסף והמנותח במסגרת התסקיר הסביבתי האסטרטגי (**Strategic Environmental Assessment (SEA)**) (חובת מדינות האיחוד האירופי לבצע תסקיר סביבתי אסטרטגי נקבעה בדירקטיבה האירופאית משנת 2001 בדבר תסקיר סביבתי אסטרטגי,<sup>3</sup> אשר תידון בהמשך). התסקיר הסביבתי האסטרטגי מעניק למדינה מידע על המבנה הגיאולוגי ועל המערכת האקולוגית של האזור ששאלת פיתוחו עומדת על הפרק, כמו גם על שיקולים סביבתיים העשויים להיות רלבנטיים. הידע המוצג בתסקיר מאפשר למדינה לתכנן את סבבי הרישיונות בצורה מושכלת, להבטיח תחרות והקצאה יעילה ולקדם מדיניות פיתוח בת קיימא של משאב הנפט.<sup>4</sup> כידוע, בניגוד גמור למצב דברים זה, בארץ נוהגת מדיניות במסגרתה, הלכה למעשה, היזם הוא שקובע את סדר הדברים. במילים אחרות, למרבה הצער, עד כה התעלמה המדיניות הישראלית מהאמת הפשוטה, לפיה ידע הוא כוח. לפיכך, רק מרגע שיהיה **בידי המדינה** הידע הנדרש יתאפשר לה למקסם את התועלת הציבורית מניצול משאב הנפט. לעמדתנו, מחדל זה של המדינה הוביל לתוצאה העגומה, במסגרתה **היזם** הוא שקובע את אופי השטחים העומדים להקצאה ואת עיתוי פיתוחם. מצב זה חייב להשתנות.

בנוסף, מנגנון הקצאת הרישיונות, והפרמטרים לחלוקתם בתוך כך, אמורים לקדם מטרות מדיניות שנקבעו מראש על-ידי המדינה.<sup>5</sup> אין ספק, כי כיום מדיניות האיחוד האירופי מקנה חשיבות ברורה למטרה של הגנת הסביבה. כבר בשנת 1994 קבעה הדירקטיבה האירופאית בדבר התנאים לרישוי חיפוש

<sup>3</sup> ראו: Directive 2001/42/EC on the Assessment of the Effects of Certain Plans and Programmes on the Environment (להלן – "הדירקטיבה בדבר תסקיר סביבתי אסטרטגי").

<sup>4</sup> לעניין החשיבות של תכנון סבבי רישיונות, ראו נייר עבודה מס' 179 של הבנק העולמי (להלן – "דוח הבנק העולמי"): Silvana Tordo, David Johnson and Daniel Johnson "Petroleum Exploration and Production Rights: Allocation Strategies and Design Issues" (The World Bank, 2010), at pp. 40-41, available at [http://www.google.co.il/books?hl=iw&lr=&id=8XwUPWVAI74C&oi=fnd&pg=PR6&ots=AgDyJUum4P&sig=bsotybheALJSwo\\_Y4sR9mli5Bdw&redir\\_esc=y#v=onepage&q&f=false](http://www.google.co.il/books?hl=iw&lr=&id=8XwUPWVAI74C&oi=fnd&pg=PR6&ots=AgDyJUum4P&sig=bsotybheALJSwo_Y4sR9mli5Bdw&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)

<sup>5</sup> יכולות להיות מגוון מטרות כלכליות, חברתיות ופוליטיות, כגון: השאת הערך הנוכחי נטו (NPV) של הרנטה הכלכלית של משאב הנפט (קרי, הערך העודף מעבר לרווח הנורמלי המשקף את ערכו של המשאב); שוויון בין-דורי; יצירת מקומות עבודה והכשרת כוח אדם מקומי; הגנה סביבתית; פיתוח תשתיות מקומיות; הבטחת אספקת אנרגיה למשק; קידום סחר בין מדינות ועוד. לדיון מפורט בעיצוב מנגנוני ההקצאה בהתאם למטרות הרלוונטיות ראו פרק 3 לדוח הבנק העולמי, הנזכר לעיל בהערה הקודמת.

והפקה של הידרוקרבונים,<sup>6</sup> כי לצד המטרה של עידוד תחרות שוויונית לצורך פיתוח משאב הנפט, ניתן לשקול גם שיקולים של הגנה על הסביבה ועל בטחון הציבור ובריאותו. בהתאם לשיטה זו, כבר בשלב הגשת הבקשה נבחנות היכולות של היזם לניהול סביבתי (עוד על כך בהמשך). למרבה הצער, אין זה המצב בישראל כיום. גם כאן נדרש שינוי יסודי.

אם כך, ההערות בהם נתמקד בהמשך יתרכזו בשני אלה: השבת השליטה, במידה הראויה, לידי המדינה בתחום חיפוש הנפט והכרה בחשיבות שיקולי איכות הסביבה בתחום זה. כפי שנרחיב ונפרט בהמשך, אנו סבורים, כי ההנחיות המוצעות חייבות להגדיר במפורש את מטרות הקצאת הרישיונות. נוסף על כך, לעמדתנו, על ההנחיות לציין במפורש כי השיקול הסביבתי ייכלל במסגרת השיקולים בהענקת הרישיונות. להלן נתייחס לדברים ביתר הרחבה.

## **2. סבבי רישיונות והתסקיר הסביבתי האסטרטגי**

הדירקטיבה האירופאית משנת 2001 בדבר תסקיר סביבה אסטרטגי, אשר חלה גם על תכניות להקצאת שטחים לחיפוש והפקה של נפט, מחייבת את המדינות לבצע תסקיר השפעה על הסביבה בטרם ההוצאה לפועל של תכנית הקצאה במקרה של חשש להשפעות סביבתיות משמעותיות.<sup>7</sup> כמפורט בסעיף 2 לדירקטיבה, מטרת התסקיר הינה לבחון את ההשפעות הסביבתיות של התכנית העתידית ולהטמיע את השיקולים הסביבתיים במסגרתה לצורך פיתוח בר קיימא. הליך התסקיר הינו הליך ארוך, שעשוי להימשך גם מספר שנים, אשר במהלכו מופק "דוח סביבתי". הדוח אמור לפרט, בין היתר, את ההשפעות המשמעותיות על הסביבה כתוצאה מביצוע התכנית. במסגרת זו נדרשת התייחסות לשלל גורמים, כגון: מגוון ביולוגי, אוויר, אקלים, מים, בריאות הציבור, ערכי נוף ומורשת וכן האינטראקציה בין כל הגורמים הנ"ל. בתוך כך, נדרשת גם התייחסות לאלטרנטיבות הסבירות הקיימות.<sup>8</sup> החלק המרכזי בהליך חיבור הדוח הינו התייעצות ושיתוף של כל הגורמים הנוגעים בדבר – גופים ממשלתיים, גופי מחקר ואקדמיה, נציגי התעשייה והציבור. על ההליך להיות שקוף. כל שלב בו חייב להיות מובא, בפרסום, להערות הציבור.<sup>9</sup>

יש להדגיש, כי לפי הוראות סעיף 8 לדירקטיבה דנו, ההחלטה בדבר הקצאת השטחים לחיפוש והפקה של נפט חייבת להסתמך על ממצאי הדוח ועל הערות הציבור. מובן, שהחלטה זו טעונה פרסום. אך הדירקטיבה אינה מסתפקת בכך, שכן היא מורה שבצמוד להחלטה יפורסמו גם שלושת אלה: (1) הדוח הסביבתי; (2) תצהיר, המפרט כיצד הוטמעו ההערות והשיקולים הסביבתיים בהחלטה, כמו גם את

<sup>6</sup> Directive 94/22/EC on the Conditions for Granting and Using Authorizations for the Prospection, Exploration and Production of Hydrocarbons (להלן – "הדירקטיבה בדבר התנאים לרישוי חיפוש והפקה של הידרוקרבונים").

<sup>7</sup> ראו לעיל הערה 3, בעיקר סעיפים 3-4.

<sup>8</sup> מובן, שאין זו רשימה ממצה. עוד ניתן לציין, כי על הדוח לפרט אף את אלה: מטרות התכנית; המצב הסביבתי הקיים ומאפייני האזור אשר עתיד להיות מושפע ממנה; הסטנדרטים הסביבתיים הרלוונטיים, אשר נקבעו ברמה הבינלאומית, ברמת האיחוד האירופי או ברמה המקומית; האמצעים שנבחנו להפחתת/מניעת הפגיעה ולפיקוח; והסיבות לבחירת האלטרנטיבה המוצעת בדוח. ראו שם, סעיף 5 ונספח 1.

<sup>9</sup> ראו שם, סעיף 6.

הסיבות לקבלת ההחלטה בהתחשב לאלטרנטיבות האחרות; (3) רשימת האמצעים לניטור ההשפעות הסביבתיות של התכנית בעתיד.<sup>10</sup>

כאמור, ידע הינו כלי קריטי החייב להימצא **בידי המדינה** אם רצונה לתכנן סבבי הרישיונות בצורה המיטבית. רק מכלול הידע הרלבנטי מאפשר לנהל באופן אופטימאלי את השימושים השונים באזור מסוים. כך, למשל, ידע זה מאפשר להגן על אזורים רגישים מהבחינה האקולוגית על-ידי הגדרת פרמטרים ברורים לבחינת בקשות הנוגעות אליהם וקביעת תנאים להפחתת/מניעת הפגיעה בהם. כמו כן, יש בכוחו של פרסום המידע כדי להגביר את הביקוש והתחרות באזורים מסוימים ולהעניק תמריצים לפיתוח אזורים חדשים. זאת מסיבות ברורות: המידע מאפשר ליזמים להעריך נכונה את ההיתכנות להימצאות של נפט באזור מסוים אך גם את הסיכונים הסביבתיים והחברתיים העשויים להיכרך בפעולה באזור זה. כתוצאה מכך, יש בידם לבנות תכנית עבודה מתאימה. למותר לומר, שאגב כך גדלה הסבירות שיזמים יגישו למדינה הצעות איכותיות לקבלת רישיונות.

יוצא, מהאמור, שלמדינה יש אינטרס ברור ומוחשי באימוצם של עקרונות הדירקטיבה לתסקיר סביבתי אסטרטגי. לאמור, עליה ליטול את המושכות לידיה ולבצע תסקיר כאמור. היתרונות הכרוכים בכך הינם ברורים: כך תושב לידי המדינה – כראוי וכנדרש – השליטה במדיניות פיתוח משאבי הנפט; כך ייפתח פתח לעריכת תכנון ארוך טווח על-ידיה; כך תוגבר התחרות ותגדל הסבירות לקיומו של פיתוח בר קיימא.

### **3. בחינת יכולות בתחום הבטיחות והסביבה במסגרת הבקשה לרישיון**

ההנחיות המוצעות על-ידי משרד האנרגיה והמים קובעות קריטריונים למתן רישיון, אשר מבוססים על בחינת היכולות הטכניות והפיננסיות של המבקשים ועל תכנית העבודה המוצעת בשלב האקספלורציה. ההנחיות נעדרות בחינה של יכולות המבקש בתחום שמירת הסביבה, זאת בניגוד למדיניות ההקצאה המקובלת במדינות האיחוד האירופי, כפי שגובשה בהתאם לדירקטיבה משנת 1994 בדבר התנאים לרישוי חיפוש והפקה של הידרוקרבונים. לפי הקבוע בדירקטיבה, הליך מתן הרישיון אינו חייב להצטמצם לבחינת היכולות הטכניות והפיננסיות של המבקש, אלא הוא יכול לכלול גם שיקולים של בטחון ובריאות הציבור, הגנת הסביבה, הגנת המשאבים הביולוגיים וערכי מורשת, בטחון העובדים והמתקנים וניהול משאב הנפט.<sup>11</sup>

הבה נבחן, לשם המחשת היתרונות הגלומים בבחינת היכולות של המבקש בתחום הסביבה כחלק מתהליך מתן הרישיונות, איזה מידע נדרש לספק כיום מבקש חדש בבריטניה במסגרת תהליך שכזה:<sup>12</sup>

<sup>10</sup> ראו שם, סעיף 9. דוגמאות ליישום הדירקטיבה בבריטניה, ניתן לראות באתר מחלקת האנרגיה ושינוי האקלים (Department of Energy and Climate Change). למשל, תסקיר סביבתי אסטרטגי לקראת הסבב ה-14 לרישיונות ביבשה.

[http://og.decc.gov.uk/en/olgs/cms/licences/lic\\_rounds/timing\\_of\\_the\\_/timing\\_of\\_the\\_.aspx](http://og.decc.gov.uk/en/olgs/cms/licences/lic_rounds/timing_of_the_/timing_of_the_.aspx)

יש לציין כי הליך דומה מתבצע גם עבור הקצאת רישיונות בים

<http://www.offshore-sea.org.uk/site>

<sup>11</sup> ראו לעיל הערה 6, סעיף 6.

<sup>12</sup> את ההנחיות הכלליות לעניין הגשת הבקשה לרישיון לחיפוש והפקת נפט הן בים והן ביבשה (המציינות את הדרישה הסביבתית בסעיף 19) ואת ההנחיות המפורטות לעניין הדרישות הסביבתיות, הטכניות והפיננסיות ניתן למצוא באתר מחלקת האנרגיה ושינוי האקלים האחראית על הקצאת הרישיונות. ראו:

[http://og.decc.gov.uk/en/olgs/cms/licences/lic\\_rounds/how\\_to\\_apply/how\\_to\\_apply.aspx](http://og.decc.gov.uk/en/olgs/cms/licences/lic_rounds/how_to_apply/how_to_apply.aspx)

**מבקש חדש** מחויב לספק מספר מסמכים סביבתיים (המכונים Appendix C Submissions), הפתוחים לעיון הציבור.<sup>13</sup> נספח C כולל ארבעה חלקים:

I. **Pollution Liability** – מגיש הבקשה מחויב לספק פרטים על הסדרי האחריות במקרה של זיהום. המבקש מתחייב לבטח פעילויות מסוימות. (כמו כן המפעיל של הרישיון צריך להיות חבר רשום ב-Offshore Pollution Liability Association Ltd (OPOL)).

II. **Environmental Regulation and Organisation** – המבקש צריך להכיר את החקיקה הסביבתית הרלוונטית ולהוכיח מחויבות למדיניות הסביבתית ויכולות לניהול סביבתי. על המבקש לפרט את האחראים לנושאים הסביבתיים בתאגיד Environmental Responsibilities ועליו להגיש העתק של מסמך המדיניות הסביבתית של התאגיד Environmental Policy Statement. נוסף על כך, על המבקש לפתח מערכות ניהול סביבתי Environmental Management Systems (EMS), שתעמודנה בהמלצות 2003/5 לאמנת OSPAR ליישום סטנדרטים בינלאומיים, כמו ISO 14001 או EMAS.<sup>14</sup>

III. **Legislative Compliance** – על המבקש לציין האם התאגיד עמד בדרישות החקיקה הסביבתית הרלוונטית; האם ננקטו (או תלויים ועומדים) נגדו הליכים פליליים או אזרחיים בגין הפרת חקיקה זו; והאם התאגיד הורשע בהפרה של חקיקה זו במהלך חמש השנים האחרונות (בבריטניה או במדינות אחרות).

IV. **Environmental Sensitivities and Issues** – המבקש נדרש להגיש תסקיר סביבתי תמציתי, המפרט את הרגישויות הסביבתיות הטמונות באזור המבוקש או באזורים הסמוכים לו, המחייבות תשומת לב במהלך ביצוע תכנית העבודה. בתוך כך ובהתאם לדירקטיבות האירופאיות, עליו להתייחס, בין השאר, לבתי הגידול, למינים מוגנים ולשמורות טבע ימיות, כמו גם להמלצות של התסקיר הסביבתי האסטרטגי ולדרכים להפחתת פליטות CO<sub>2</sub>.<sup>15</sup>

אנו סבורים שעלינו לנקוט בישראל בגישה דומה. עמדתנו היא, כי גם בישראל ראוי לכלול במסגרת ההנחיות החדשות תנאי סף לעמידה בדרישות סביבתיות ולדרוש הגשת מסמכים דומים בבקשה לרישיון.

<sup>13</sup> ההנחיות לענין הדרישות הסביבתיות מתייחסות למקרים בהם המסמכים הסביבתיים כוללים מידע רגיש מבחינה מסחרית. ראו סעיף 8 להנחיות. עוד יצוין, שתהליך בחינת הבקשה לקבלת רישיונות כולל ראיונות, במסגרתם נבחנות הסוגיות הסביבתיות שעלו מהמסמכים שהוזכרו זה עתה. ראו סעיף 7 להנחיות.

<http://og.decc.gov.uk/assets/og/licences/rounds/4225-guidance-environmental.pdf>

<sup>14</sup> OSPAR Recommendation 2003/5 to Promote the Use and Implementation of Environmental Management Systems by the Offshore Industry יוער עוד, כי ה-EMS צריך להיות מאושר על-ידי United Kingdom Accreditation Scheme (UKAS) לפני תחילת הפעילות. על ה-UKAS, ראו:

<http://www.ukas.com/Technical-Information/Technical-Committee/EMSAC/emsac.asp>

<sup>15</sup> מבחינת סדר הגשת המסמכים השונים, **מבקש חדש** אינו מחויב לעמוד בדרישות I ו-II כבר בעת הגשת הבקשה. אולם, הוא יהיה מחויב לעמוד בדרישות אלה לאחר קבלת הרישיון, שכן אחרת לא יקבל את האישורים הנדרשים לפעילות באזור. עם זאת, המבקש החדש מחויב להגיש כבר בשלב הגשת הבקשה מסמך המוכיח הבנה של הדרישות הסביבתיות הנייל, והכולל לוחות זמנים לעמידה בדרישות אלה. **מפעיל ותיק** נדרש עקרונית להגיש רק את המסמכים של חלק IV. אין צורך להגיש מסמכים שהוגשו בעבר, אלא אם חל שינוי משמעותי.

#### 4. מספר הערות פרטניות

להלן יפורטו בקיצור נמרץ מספר הערות נקודתיות יותר ביחס להנחיות.

##### כללי

א. **שקיפות**: מן הראוי להוסיף סעיף להנחיות הקובע, כי החלטת הממונה על הנפט בעניין מתן הרישיון, פרטי הזוכה והניקוד שקיבל כל משתתף בתחרות למתן רישיון יתפרסמו באתר האינטרנט של משרד האנרגיה והמים. לשיטתנו, גם הרישיון עצמו חייב להתפרסם באתר הנ"ל. יש לציין, כי בבריטניה ניתן למצוא באתר האינטרנט של מחלקת האנרגיה ושינוי האקלים מידע מפורט על הרישיונות שניתנו, כולל פרסום הרישיונות עצמם.<sup>16</sup> במסגרת זו מפורסמים אף המרכיבים הטכניים של הבקשות לרישיון ביבשה (לאחר 6 שנים).<sup>17</sup>

##### לפרק ב – תנאים מקדמיים

ב. סעיף ב.3 ("היכולת הכלכלית תיבחן וגו'"): הסעיף מציע חלופה, לפיה ניתן להוכיח עמידה בדרישות הכלכליות באמצעות שותף אחד המחזיק ב-10% לפחות בזכות. אולם, נוסח הסעיף מחייב רק הצגת מכתב התחייבות מטעם אותו שותף. לפיכך, ועל מנת להתאים סעיף זה לדרישות שבסעיף הקודם (ב.2), מוצע להוסיף לסיפא של סעיף ב.3 הנ"ל (התוספת בהדגשה): **"כמו כן ניתן יהא להוכיח עמידה בדרישות הכלכליות באמצעות שותף אחד בזכות המבוקשת שהוא בעל הרכוש הנזיל כהגדרתו בסעיף 2.2. לעיל ואשר יחזיק ב-10% לפחות בזכות ואשר יציג מכתב התחייבות כאמור."**

##### לפרק ג- דרישות ותנאים נוספים

ג. סעיף ג.13 ("הוכחת יכולת כלכלית וגו'"): בסעיף זה נאמר, כי "היכולת הכלכלית תוכח לגבי חברות פרטיות באמצעות הדוחות הכספיים המבוקרים האחרונים." עמדתנו היא, כי לגבי חברה פרטית, דוח כספי מבוקר אינו מתאים להוכחת היכולת הכלכלית, זאת משתי סיבות. ראשית, הדוח אינו מעודכן מכיוון שהוא נערך ונחתם כשישה חודשים לאחר סיום השנה לגביה הוא ניתן. שנית, הוא אינו מציג את התמונה במלואה, שכן גם אם הוא מציג רווחים, המדובר ברווחים חשבונאיים בלבד (למשל שווי מכירות פחות עלות מכירות), כאשר יכול שיהא פער בין שווי המכירה לבין התשלום בגינה (התלוי בפעולת תשלום מצד הרוכש). כמו כן, כידוע, רווחים או הפסדים חשבונאיים יכולים שלא לנבוע מפעילות זו או אחרת, אלא מהתאמה חשבונאית בלבד. לכן, על מנת לעמוד על יכולתה הכלכלית של חברה פרטית, המלצתנו היא לדרוש מסמכים אלמנטריים: דוח תזרים מזומנים, טופס י"א (מציג את רכוש החברה והפחת החל עליו); מאזן

<sup>16</sup> ראו:

[http://og.decc.gov.uk/en/olgs/cms/licences/licence\\_data/licence\\_data.aspx](http://og.decc.gov.uk/en/olgs/cms/licences/licence_data/licence_data.aspx)

[http://og.decc.gov.uk/en/olgs/cms/licences/licence\\_data/recent\\_licence/recent\\_licence.aspx](http://og.decc.gov.uk/en/olgs/cms/licences/licence_data/recent_licence/recent_licence.aspx)

<sup>17</sup> ראו במיוחד סעיף 50 להנחיות הכלליות להגשת הבקשה לרישיון

<http://og.decc.gov.uk/assets/og/licences/rounds/4226-guidance-general-application.pdf>

בוחר בלתי מבוקר נכון למועד הבקשה; תדפיס רשם חברות מפורט כולל שעבודים נכון למועד הבקשה. לכן מוצע לנסח את סעיף ג.13 כדלקמן:

**"היכולת הכלכלית לגבי חברות פרטיות תוכח באמצעות הדוחות הכספיים המבוקרים האחרונים, וכן טופס י"א מעודכן, מאזן בוחן בלתי מבוקר, דו"ח תזרים מזומנים, תדפיס רשם חברות כולל שעבודים, כשהם מעודכנים לתאריך שהנו לכל המוקדם עד 10 ימים קלנדריים טרם הגשת הבקשה."**

לגבי חברות ציבוריות, מוצע לשקול לדרוש, בנוסף לדוחות הסקורים הרבעוניים האחרונים, **"אישור רו"ח החברה על כי החברה עמדה בדיווחיה במהלך ארבעת הרבעונים האחרונים וכי ככל שידוע לחברה לא מתנהלים בגינה הליכים משמעותיים או אחרים מטעם הרשות לניירות ערך, למעט ההליכים הבאים: \_\_\_\_\_"**.

לפרק ה- הליך קביעת הזוכה ברישיון

ד. סעיף ה.1 להנחיות, אשר קובע את משקל הקריטריונים בבחינת הבקשה אינו מפורט מספיק ומשאיר שיקול דעת רחב מידי בידי הרשות. נראה לנו, כי ראוי לשקול פירוט מפורט יותר של כל קריטריון כפי שקיים, למשל, בבריטניה.<sup>18</sup>

ה. סעיף ה.3 להנחיות קובע, כי ההמלצות תובאנה לדיון ב"ועדה המקצועית". ועדה זו אינה מוגדרת בחוק ובתקנות. לכן יש להקדים "ולחקים" את הוועדה בצורה נאותה, בהתאם לעקרון חוקיות המינהל, ולהגדיר מהי אותה ועדה, מי הם חבריה ומה הן סמכויותיה.

אנו מקווים כי הערותינו לעיל יסייעו בגיבושן הסופי של הנחיות הממונה, ויעזרו לפתח את משאב הנפט, היקר לכולנו, לתועלת החברה והסביבה.

לרשותכם בברכה,

עו"ד נדיה מוגילבסקי

עו"ד יואב הריס

ד"ר יאיר שגיא

<sup>18</sup> ניתן לראות את פירוט הניקוד של הקריטריונים בעמ' 12 להנחיות הטכניות להגשת בקשה לרישיון. ראו: <http://og.decc.gov.uk/assets/og/licences/rounds/4228-guidance-technical.pdf>